

Festivalul filmului european

Evenimentul cultural cunoscut sub numele de Festivalul filmului european a împlinit 20 de ani. Conceput în 1996 de Delegația din România a Comisiei Europene și preluat din 2007 de Institutul Cultural Român, a reușit să se impună ca un moment care atrage atenția cinefililor asupra filmului european în jurul Zilei Europei, 9 mai. Festivalul a fost găzduit anul acesta la București, între 5 și 15 mai, de Cinema Elvira Popescu, Cinemateca Eforie, Centrul Ceh, Institutul Cervantes, Institutul Italian de Cultură „Vito Grasso”, Spațiul Public European, iar gala de deschidere a avut loc în Sala Cinematografului Pro; în țară, Festivalul a mai avut loc la Baia Mare (13-15 mai), Cluj-Napoca (20-22 mai), Târgu Mureș (20-22 mai), Hunedoara (27-29 mai) și la Timișoara (27-29 mai).

Selecția și aducerea filmelor a fost făcută, din 2014, sub egida EUNIC, astfel că ICR a fost ajutat de Ambasadele Statelor Membre ale Uniunii Europene, Institutele și Centrele Culturale ale acestora, precum și de Uniunea Cineaștilor din România.

Majoritatea spectacolelor din București s-au bucurat de săli pline, publicul fiind în cea mai mare parte tineret. După numeroase filme de seară au urmat întrebări și discuții cu cineaștii români sau străini. În gala din 5 mai, de la București, a fost prezentat filmul *Kollektivet/Comunitatea* al binecunoscutului regizor danez Thomas Vinterberg, care, alături de Lars von Trier, Søren Kragh-Jacobsen și Kristian Levring, a semnat manifestul *Dogma 95*, cu al cărui prim film din această mișcare, *The Celebration/Festen* s-a impus definitiv prin câștigarea Premiului Special al Juriului de la Cannes. Nu voi mai aminti decât de filmul *The Hunt/Vânătoarea* recompensat cu Premiul Juriului Ecumenic la Cannes, prezent și el printre filmele din acest an.

Primul film, *Comunitatea*, abordează un subiect foarte intim, inspirat din viața unei comunități auto instituite din Copenhaga anilor '70. În filmul său, câteva cupluri, trecute de prima tinerețe, se hotărăsc să se mute împreună în casa unuia dintre cupluri, pentru a învinge plictiseala și a face față mai ușor cheltuielilor. Planurile lor se dovedesc a nu fi realiste, se ajunge la situații pline de umor, cum este aceea în care proprietarului casei i se cere să o părăsească, pentru că-i deranjează pe ceilalți. Berlin IFF i-a acordat Premiul pentru Cea Mai Bună Actriță (Fares Fares). *Vânătoarea*, care după părerea mea este cel mai bun film din acest Festival, alături de *Hamlet* din 1948, abordează tema defăimării. Pornind de la o minciună a unei fetițe, eroul filmului, un profesor îndrăgît de toți, este gata să fie linșat de colectivitatea isterizată. Lupta lui îndârjită cu mulțimea dezlănțuită este dură, și interpretarea actorului Mads Mikkelsen este cu adevărat exemplară. Teme interesante și la ordinea zilei, cum ar fi spinoasa criză a emigranților, este tratată foarte realist în *Mediterranea*, coproducția Italia, Franța, SUA, Germania și Qatar din 2015. Primul lung metraj al regizorului Jonas Carpignano recompensat cu mai multe premii, la Cairo IFF pentru Cel Mai Bun Film, Cel Mai Bun Actor, Gotham Awards pentru Cel Mai Bun Regizor, la Stockholm FF pentru Cel Mai Bun Prim Film, Cel Mai Bun Actor și Telia Film Award, iar Zurich FF l-a recompensat cu Mențiune Specială. Este

povestea a doi buni prieteni africani, din Burkina Faso, porniți spre Pământul Făgăduinței, Italia, pentru a-și scăpa familia de nevoi. După ce supraviețuiesc unei călătorii plină de aventură, odată ajunși la destinație constată că locul ales este departe de speranțele lor.

În urma uciderii a doi africani, emigranții din Italia, fac o răzmeriță, spărgând vitrinele magazinelor și distrugând autoturisme...

O altă temă veche de veșnică actualitate, Holocaustul, dar văzut prin altă prismă, a fost prezentă cu filmul *Saul fia/Fiul lui Saul*, Ungaria 2015. Recompensat în 2016 cu Oscarul pentru Cel Mai Bun Film într-o limbă străină, pe lângă alte numeroase premii din 2015. Este analizată viața și reacțiile celor din Sonderkommando, grupul de evrei obligați să ajute naziștii la exterminarea în masă.

Un film biografic de bună calitate, *Il giovane favoloso/Leopardi* al regizorului Mario Martoni, redă povestea scurtei și zbuciumatei vieți a marelui poet și filosof Giacomo Leopardi. Recompensat cu numeroase premii, la Veneția, în 2014, a primit Premiul pentru Cel Mai Bun Actor, Cea Mai Bună Actriță și Cea Mai Bună Coloană Sonoră, iar în 2015, David di Donatello Awards i-a acordat Premiul pentru Cel Mai Bun Actor, Cel Mai Bun Proiect de Producție, Cel Mai Bun Design de Costume și Cel Mai Bun Machiaj; la Festival del cinema di Spello a primit Premiul pentru Cel Mai Bun Designer de Costume, Cel Mai Bun Artist în Arta Machiajului și Cel Mai Bun VFX; iar Sindicatul Național Italian al Jurnaliștilor de Film l-a declarat Filmul Anului.

N-a fost neglijată nici tema adulterului: producția franceză din 2015, *Caprice*, în regia lui Emmanuel Mouret. Un tânăr învățător, după ce, spre surprinderea lui, devine partenerul frumoasei și faimoasei actrițe pe care o admirase totdeauna, este tulburat de o tânără exuberantă care se îndrăgostește de el. Își înșală partenera iubită și nu reușește să opteze pentru niciuna dintre ele, punându-se în situații delicate, uneori pline de umor. Cabour FF i-a acordat Premiul pentru Cel Mai Bun Film, în 2015. Din Festival n-a lipsit nici filmul experimental. Producția Belgia/Olanda din 2014, al cărei regizor și scenarist este Bas Devos, reușește un experiment de transpunere a suferinței unui tânăr adolescent, care asistă neputincios la înjunghierea celui mai bun prieten, într-o paletă vizuală originală. Recompensat în 2014 de Berlin IFF cu Marele Premiu al Generației 14 plus pentru Cel Mai Bun Film Artistic de Lung Metraj; AFI Fest i-a acordat Premiul Marelui Juriu pentru Cea Mai Bună Operatorie; de la Ghent IFFa primit Premiul pentru Cel Mai Bun Design Original de Muzică și Sunet; iar în 2015 FEST New Directors/New Films Festival i-a acordat o Honorable Mention.

Noua versiune modernă a filmului *Hamlet*, transpunerea în film, de către Margaret Williams, a unei piese de teatru cu Maxine Peake în rolul lui Hamlet, aș încadra-o tot la experimente. Filmul apreciat de ziarul *The Times* ca „Un triumf al reinvenției... Extraordinar de bun” și calificativele ziarului *Financial Times* la adresa Maxinei Peake ca o perfecțiune a interpretării personajului nu mi s-au părut deloc realiste, vocea feminină copilăroasă nepotrivindu-se, după părerea mea, deloc cu replicile filosofice și cu portretul făcut de Shakespeare lui Hamlet.

Filmul românesc a fost foarte bine reprezentat în acest Festival, 14 lungmetraje și numeroase scurtmetraje. Filme ale unor regizori care s-au impus cu „noul val” al filmului românesc de după 1989: Cristi Puiu, Tudor Giurgiu, Radu Jude, Corneliu Porumboiu, Cătălin Mitulescu, Anca Damian, Cristian Mungiu, Adrian Sitaru, Marian Crișan, din păcate Nae Caranfil nu figurează printre ei, de ce oare? Cele mai recente producții, din 2015 și 2016, sunt în majoritate coproducții: *Comoara* (2015) România, Franța; *Dincolo de calea ferată* (2016) România, Italia, Suedia; *Hotel Dallas* (2016) România, SUA; *Muntele Magic* (2015) România, Franța Polonia. Multe din filmele mai noi sau mai vechi au primit premii sau mențiuni la Festivalurile Internaționale. Dar despre filmul românesc poate ne vom ocupa, mai pe larg, într-un articol separat.

Festivalul a dedicat câteva seri scurtmetrajelor din Suedia, Grecia, Republica Moldova și România. La gala de închidere, de la cinematograful *Elvira Popescu*, a fost prezentată comedia neagră *Trupul*, Polonia, 2015, regizat de Malgorzata Szumowska. Filmul a fost premiat în 2016 la Polish Film Award *Eagles* pentru Cel Mai Bun Film, Cel Mai Bun Regizor, Cea Mai Bună Actriță și Cel Mai Bun Actor pe lângă numeroasele premii obținute în 2015, dintre care amintim Ursul de Argint pentru Cel Mai Bun Regizor.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*